

Redaktör: Johan Östberg debatt@di.se Telefon 08-573 650 00

De senaste månaderna har flyktingkrisen eskalerat. Ju fler syriska flyktingar vi vill ta emot, desto mer angeläget blir det att skärpa övrig invandringspolitik för att skapa utrymme för personer med verkliga flyktingskäl, skriver Dagens Nyheters före detta chefredaktör Hans Bergström.

Löfven måste hålla sitt ord

Europa överrumplades av anstormningen mot dess gränser. Efter den akuta krishantering och starka känslorströmmar måste komma en tid av klar analys. Statsministern påbörjade den fasen i sin regeringsförklaring.

Det första att sätta i fokus är att omvärlden inte passiv kan godta en regim i Syrien som begår massmord och som har satt miljoner människor ur den egna befolkningen på flykt.

I det typiska västerländska moraliska självplågeriet låter det som om Europas demokratier bär skulden till kris. Men det primära ansvaret för flyktingkatastrofen ligger hos Syriens diktator al-Assad samt hos dem som militärt stöttar hans regim, som Iran och Ryssland.

Ett stort ansvar bär också förra irakiska premiärministern Malaki som medvetet vägrade ta chansen till nationell försoning samt, faktiskt, det irakiska folket som röstade på sektaristiska partier i stället för sekulära. Man röstade fram destruktion av sitt eget land, trots att alternativt erbjuds. IS medeltida mördarvælde har växt därur och placerat miljoner människor mellan IS och al-Assad.

Världssamfundet kan anklagas för att ha låtit al-Assad och IS härja, utan att sätta stopp. Men det är ett uttryck för att FN är lamslaget, president Obama svag och EU militärt oförmöget. I FN:s säkerhetsråd har Vladimir Putin och Kina vetorätt. Barack Obama talar väl men är inte beredd att handla ens efter att ha satt ultimatum "hit men inte längre". EU bygger på att alla, även fanatiker och massmördare, skulle kunna talas till rätta via en Bryssel förhandling.

Det vore ärligt om Stefan Löfven erkände dessa svagheter, i stället för att återigen hemfalla åt den svenska ogrundade vurmén för FN. USA och EU borde för länge sedan ha upprättat en med flyg skyddad zon i Syrien, i förening med vapenstöd till kurderna i deras kamp mot IS.

Det andra vi måste tala om gäller gränser. En stats suveränitet förutsätter fysisk kontroll av dess gränser, som Richard Swartz påpekade i sin senaste kolumn (DN 12/9). En stat som låter människor välla in över dess gränser, utan kontroll, har upphört att existera som stat. Schengensamarbetet, med avskaffad passkontroll, förutsätter en stark kontroll av områdets yttre gräns. Utan en sådan kontroll tvingas länder upphäva Schengenregimen. Så sker nu.

Österrike, Tyskland – ja, även Finland uppe i Torneo – har funnit det nödvändigt att återinföra en effektiv gränskontroll. Ansvariga myndighe-

UPPFÖLJNING. Statsminister Stefan Löfven (S) talar vid riksmötets öppnande den 15 september i år. Ord behöver följas av handling, om vi ska klara det verkliga flyktingproblemet, skriver Hans Bergström.

FOTO: ANDERS WIKLUND

"Den nordiska välfärdsmodellen förutsätter ett samband mellan arbete och förmåner samt ett förtroendekitt mellan medborgare och stat; båda är under upplösning."

ter i Tyskland rapporterar att åtminstone en fjärdedel av dem som uppger sig vara flyktingar från Syrien inte alls är det. De kommer från andra arabländer, och till och med från Afrika, men har förstått att de lättare tar sig till Nordeuropa om de säger sig komma från Syrien och rent av kan uppvisa ett stulet syriskt pass. Inget land kan någon längre tid avstå från att pröva vilka som kommer över dess gräns. Det måste även Sverige inse.

En tredje aspekt gäller de olika formerna av inflöde av människor. Man kommer inte ifrån att det finns fysiska gränser som kan sätta en rent legalistisk syn ur spel. När det plötsligt har kommit 60 000 från utlandet till München har den gränsen passerats. I internationella medier beskrivs Tyskland och Sverige som två länder med unik kapacitet och ekonomi för att kunna hantera trycket. Realiteten är, som de flesta här vet, en annan.

Samhällsstressen från de volymer vi nu talar om är betydande – på statskassan, på kommunerna, på skolan, på sjukvården, på sammanhållningen, på politiken. Den nordiska välfärdsmodellen förutsätter ett samband mellan arbete och förmåner samt ett förtroendekitt mellan medborgare och stat; båda är under upplösning. Fortsatt förnekande från den politiska och mediala eliten av realiteterna kommer bara att accelerera denna allvarliga process.

För ånglakören i svensk debatt, de artister och andra som skriver under alla upprop, ger sympatierna för de syriska flyktingarna hopp om en "generösare" inställning över hela fältet. Men i själva verket borde omvänd slutsats dras: ju fler vi vill ta emot av syriska flyktingar, varav många är välutbildade och skulle kunna etablera sig väl i Sverige, desto mer angeläget blir det att skärpa övrig invandringspolitik för att skapa utrymme för personer med verkliga flyktingskäl.

Statistiken över beviljade uppehållstillstånd för de åtta första månaderna av 2015 visar att 27 461 gällde fall av familjeanknytning, ytterligare 13 160 arbetskraftsinvandring. Asylfallen var 21 996. Och av dessa var endast 8 031 flyktingar enligt flyktingkonventionen, vartill kom 1 331 som Sverige accepterat att ta från flyktingläger ("kvotflyktingar"). Hela 89 procent av dem som beviljades uppehållstillstånd fick det på andra grunder än som flyktingar enligt FN-konventionen. Merparten med asylskäl har tagits emot som "skyddsbehövande" enligt vår egen nationella lagstiftning.

Migrationsverkets statistik visar för övrigt att ökningen av asylsökande hittills under 2015 inte hän-

för sig till Syrien utan till Afghanistan (210 procent), Irak (44 procent), Albanien (58 procent), Kosovo (108 procent), Ukraina (51 procent), Etiopien (149 procent) och Mongoliet (38 procent). Det är begripligt att människor söker sig ett bättre liv, men många av dem uppfyller knappast FN-kriterierna för "flykting".

"Den som flyr från krig och förtryck ska kunna få skydd i Sverige. Den som saknar skäl för att stanna ska återvända. Sverige har en reglerad invandring." Så formulerade sig statsministern i regeringsförklaringen. Det är ord som behöver följas av handling, om vi ska klara det verkliga flyktingproblemet.

Sverige bör införa krav på försörjningsansvar för anhöriginvandring, skärpa kontrollen av arbetskraftsinvandringen (med enklare regler för personer med särskild professionell kompetens än för andra), öka stödet till omhändertagande i närområdet, pröva tillfälliga uppehållstillstånd samt se till att beslut om avvisning också verkställs. 17 000 personer fortsätter, enligt vad som framkom i veckan, att bo i Sverige trots nej till uppehållstillstånd.

Tiggeri på offentlig plats bör också förbjudas. Någon kan hävda att det inte har med flyktingfrågan att göra. Men det utbredda tiggeriet, med åtföljande läger, hör i högsta grad hit. Det inger svenska folket en känsla av att ordningen i landet håller på att upplösas. Denna känsla spiller över även på flyktingfrågan och invandringspolitiken i stort.

Trycket av tiggare från länder som Rumänien och Bulgarien tränger därtill undan sociala brister som Sverige har ansvar för, som de hemlösa i landet (vem talar om dem längre?). Mats Edman påminner i en krönika i Dagens Samhälle (13/8 2015) också om att vi har cirka 50 000 romer som är svenska medborgare. Hela 80 procent av dem befinner sig i permanent utanförskap, ännu efter generationer av liv i Sverige.

De tiggande romerna från Balkan begär inte asyl. De är sina hemländers ansvar. De som organiserar dem utnyttjar en nutida svensk undfallenhet, som djupt skadar hela förtroendet bland svenskar för allt som har med migrationspolitik att göra.

Det är dags att ledande politiker börjar våga tala allvar i de här frågorna, även vid risk att falla i onåd hos ånglakören.

HANS BERGSTRÖM

docent i statsvetenskap och före detta chefredaktör för Dagens Nyheter